

Микола ФЕДОРУЦ
кандидат педагогічних наук, директор,
Тернопільський академічний ліцей
«Українська гімназія» ім. І.Франка
mykolafedoruts@gmail.com

ДОСВІД ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ЛІЦЕЮ «УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ» ІМ. І.ФРАНКА У ПЕРЕДПІЛОТНОМУ ВПРОВАДЖЕННІ ПРОФІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Реформування старшої школи в Україні є одним із ключових викликів сучасної освітньої політики. Перехід до профільної середньої освіти зумовлений необхідністю забезпечити відповідність освіти запитам учнівської молоді, суспільства та ринку праці, створити умови для усвідомленого вибору подальшої освітньої й професійної траєкторії. Законодавчу основу цих змін становлять Закони України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту», а також Державний стандарт профільної середньої освіти та Концептуальні засади реформування профільної середньої освіти [2, 3, 4, 5].

У цьому контексті особливої цінності набуває практичний досвід закладів, які долучилися до передпілотного впровадження профільної школи. Саме ці заклади слугують майданчиками практичної реалізації реформи, де відбувається апробація управлінських рішень, моделей організації освітнього процесу та змістового наповнення профільного навчання.

Перехід до профільної середньої освіти в Україні ґрунтується на компетентнісному підході, ідеях індивідуалізації та диференціації навчання. Державний стандарт профільної середньої освіти визначає профіль як спосіб організації освітнього процесу, що передбачає поглиблене та професійно орієнтоване вивчення групи споріднених навчальних предметів, інтегрованих курсів або модулів [2].

Ключовою ідеєю Стандарту є створення умов для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти, що реалізується через вибір профілю, освітніх компонентів, рівнів складності та форм навчання. Стратегічна функція старшої школи полягає в наданні учням можливості задовольнити свої освітні потреби відповідно до життєвих планів і професійних орієнтирів [1].

Підготовка Тернопільського академічного ліцею «Українська гімназія» імені Івана Франка до передпілоту розпочалася з участі закладу в програмі комплексного управлінського навчання. Керівництво та педагогічний колектив пройшли чотири модулі Програми для освітніх управлінців, спрямовані на формування нової місії, візії та стратегії розвитку закладу в умовах функціонування профільної школи.

Важливою складовою стала тісна співпраця з представниками Міністерства освіти і науки України (Офіс упровадження НУШ), громадськими організаціями, освітніми експертами. У ході цієї взаємодії були

напрацьовані практичні рішення опрацювання нового Державного стандарту, проведено консультації щодо створення сучасного освітнього простору та оновлення матеріально-технічної бази.

У співпраці з освітнім проектом savED «ЗМІСТ» педагоги ліцею пройшли навчання та розробили авторські навчальні програми курсів за вибором, спрямовані на поглиблення предметних компетентностей та забезпечення міждисциплінарної інтеграції.

Важливу роль у формуванні системного бачення переходу до профільної середньої освіти в Тернопільській міській територіальній громаді відіграє Комунальний методичний центр науково-освітніх інновацій та моніторингу, який упродовж кількох років здійснює цілеспрямоване проектування та впровадження Маршруту профільної освіти в закладах загальної середньої освіти громади. Такий підхід забезпечує наступність управлінських і педагогічних рішень, створює умови для усвідомленого вибору профілів навчання та формування єдиного освітнього простору громади. Тернопільський академічний ліцей «Українська гімназія» ім. І. Франка активно долучався до реалізації зазначеного Маршруту, зокрема до проведення профмайстерок, у межах яких було презентовано ефективність та якісні освітні результати фізико-математичного напрямку, а також окреслено практичні маршрути впровадження STEM-кластера в умовах профільної школи.

У 2025 році в Тернопільському академічному ліцеї «Українська гімназія» імені Івана Франка розпочато навчання у п'яти 10-х класах передпілоту профільної середньої освіти, організоване за кластерною моделлю. Освітній процес реалізується в межах трьох освітніх кластерів: мовно-літературного (українська мова і література), STEM-кластера (математика, природничі науки, ІТ) та соціально-гуманітарного (історія). Для кожного профілю розроблено навчальні плани, у яких поєднано обов'язкові предмети, профільні вибіркові курси та курси поза профілем, що забезпечує поглиблення предметних компетентностей і водночас сприяє всебічному розвитку здобувачів освіти.

Впровадження профільної освіти супроводжувалося активною комунікацією з батьками, педагогами, органами управління освітою та громадськістю. Заклад системно інформує освітню спільноту про зміни, їхні цілі та очікувані результати, що сприяє формуванню довіри та підтримки.

Окремим напрямом є співпраця з закладами вищої освіти, представниками бізнесу та виробництва. Така взаємодія розширює кругозір учнів, допомагає пов'язати навчання з реальними професійними контекстами та підсилює практичну спрямованість профільної школи.

Досвід Тернопільського академічного ліцею «Українська гімназія» ім. І. Франка засвідчує, що успішне впровадження профільної середньої освіти можливе за умови системного підходу, врахування нормативних вимог, управлінської далекоглядності та педагогічної творчості.

Отже, профільна школа є простором реального вибору для учнів, платформою для професійного зростання вчителів і центром зміцнення освітньої спільноти. Подальший розвиток закладу передбачає розширення спектра профілів, поглиблення міжгалузевої інтеграції та зміцнення партнерських мереж, що відповідає стратегічним цілям реформи старшої школи в Україні.

Список використаних джерел

1. Кремень В. Г., Топузов О. М., Ляшенко О. І., Мальований Ю. І., Засекіна Т. М. Профільна середня освіта: концептуальні засади для Нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. № 5(2). С. 1–8.

2. Державний стандарт профільної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 р. № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 23.12.2025).

3. Про затвердження концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 р. № 1451. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-reformuvannia-profilnoi-serednoi-osvity-akademichni-litsej> (дата звернення: 23.12.2025).

4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38–39. С. 380.

5. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 31. С. 226.